

Egyebekből azonban nem lehetett panasz rólam. Dávid József magántanítványai között a szüreti szünidő után pár hét múltával első voltam, s D[ávid] J[ózsef] már karácsony előttől fogva rendszeresen reám bízta a többi tanítványa kikérdezését. A gyengébb fiúk tudáspótlását jóformán teljesen reám bízta. Így én társaim egy részének oktatója és vezetője lettem. Csupán a számtannal nem boldogultam. Az alapvetés elmaradása megbosszulta magát. Ekkor még nem nagy dolog lett volna pótolni, de senki se gondolt velem, s végre is én egész iskolai életemben gyarló matematikus maradtam. Ebből a tárgyból kaptam a IV. gimnáziumban karácsonyi ajándékkul az értesítőmben az első elégtelen osztályzatot, s ennek következtében csakhamar elvesztettem az I. v[agy] II. gimnáziumtól fogva kapott évi 80 forint Rökk Szilárd által éppen a szegény állami tisztviselők gyermekei részére alapított s egyszerre kifizetett tanulmányi segélydíjat.¹⁹

Ezzel kapcsolatban őszintén megírom azt a rossz érzésemet, mely önkéntelenül feltört a lelkemből, mikor nekem a szüleim ebből az akkor tekintélyes összegből, hogy sokat mondjak, bár 20 krajcárt se juttattak. A 80 forintot 2—3 nap alatt elnyelték a kis fizetés és a 4 gyermek mellett felgyült tartozások. Én pedig gyermekeszemmel csak a magam mellőzését toltam előtérbe. Hosszú idő múlva, csak érett férfikoromban [jutottam] annak a belátására, hogy a Rökk Szilárd-alapnak szülőim által történt fölhasználása az én tanulhatásom lehetőségére is szolgált.

(Folytatása következik.)

---

¹⁹ A Rökk Szilárd-féle alapítványból az évi 80 forintnyi állami ösztöndíjat II. gimnazista korától egészen IV. gimnazista koráig élvezte Kelemen Lajos. Rökk Szilárd (1799—1888) ügyvéd jelentős vagyonát emberbaráti és kulturális célokra minisztériumoknak illetve egyesületeknek hagyta.

Dr. KOVÁCS LAJOS

A KÖSZIKLÁRA ÉPÍTETT HÁZ*

Mt 7,24—26

Ebben a megható, szent órában, a Zsinati Főtanács ünnepi hangulatában arra a felavatandó lelkészeinket és minden egyes gyülekezeti tagot egészen közlről érdeklő, alapvető jelentőségű, döntő fontosságú kérdésre szeretnék a felolvasott alapige alapján választ adni, hogy mit jelentett a múltban és mit jelent ma Jézus tanítványának lenni?

A Jézus halála után létesült első keresztyény gyülekezetekben a legnagyobb tekintély és legteljesebb tisztelet azokat övezte, akik magukat Jézus közvetlen munkatársainak mondhatták, legszűkebb környezetéhez tartoztak, ellenállhatatlan, magával ragadó személyiségének varázsát boldogan élvezhették, színben, tartalomban, melegségben, mélységben és ugyanakkor egyszerűségben utolérhetetlen tanításait személyesen hallgathatták, és a jézustanítvány elnevezés első hiteles hordozóivá váltak.

Azóta szüntelenül hangzik az örök jézusi evangélium, szent ihletéssel telített proféták, apostolok, reformátorok, mártírok, tisztalelkű és tiszta életű lelkészek és gyülekezeti tagok, álmokat álmodó és látomásokat látó nagyszerű, rendíthetetlen hittel és erkölcsi felelősséggel megáldott hívő emberek ajkairól, akik az eszményi emberi élet, Istenországa felé igyekeztek felemelkedni és erre az eszményi magaslatra próbálták az emberiséget elvezetni; akik a magasztos élet-hivatást, az evangéliumi életprogramot példaadásukkal és cselekedeteikkel magasztosították fel és szentelték meg, akik egész életükben és nemes halálukkal az evangélium ügyét szolgálva, a szó legszentebb értelmében jézustanítványoknak bizonyultak.

Hogy kicsoda nevezhető ma valóban jézustanítványnak, azt a Hegyi Beszéd zárópéldázatából érthetjük meg igazán. Ezt a példázatot nem lepte be a feledés pora; az egymást követő századok szépségét, üdeségét, fényét a legkisebb mértékben sem homályosították el. Az ma is úgy hat, mintha Jézus ajkairól csak a közelmúltban hangzott volna el. Úgy érezzük, hogy az hozzánk, mai emberekhez és ebben az ünnepi órában személy szerint hozzánk is szól. A példázatban meghirdetett, jézustanítványok felé hangzó életprogram időszerűségét nem veszíti el soha, mert ezzel a két alapfogalommal kapcsolatosan ad világos, félreérthetetlen, mindnyájunk felé hangzó útmutatást: hit és cselekedet; közelebb-ről Istenben való bizalom az embernek, a felebarátnak feltétlen szeretetszolgálat.

A házépítés példázatának bevezetőjében, a Máté szerinti evangélium írójának tudósításában megmaradt ez a jézusi mondás: „Nem mindenki, aki azt mondja nekem: Uram, Uram, megyen be a mennyeknek országába, hanem aki cselekszi az én mennyei Atyám akaratát“. Ugyanez a Lukács szerinti evangélium

---

* Lelkészavatási egyházi beszéd a Székelykeresztúron, 1988. december 4-én tartott lelkészavatáson.

megfogalmazásában így hangzik: „Miért mondjátok nekem: Uram, Uram, ha nem mivelitek, amiket mondok“.

Jézus nagy erővel hangsúlyozta, amit az ő igazi tanítványa, Jakab apostol is világosan kifejtett, hogy a vallásos ember hitének cselekedetei által kell nyilvánvalóvá válnia. Ezért élesen, irgalmatlanul, szakadatlanul támadta a farizeusokat, akiknek tanítása helytálló, megfelelő volt, de akik azokat magukra nem alkalmazták. Így ítélte meg őket: „Az írástudók és farizeusok Mózes székében ülnek: annak okáért, amit parancsolnak néktek, mindazt megtartsátok és megcselekedjétek, de az ők cselekedetei szerint ne cselekedjétek.“ A példázat befejező szavaiban pedig a Hegyi Beszéd egészére utalnak és annak figyelmeztetéseit összegezve ezt olvashatjuk: „Valaki azért hallja éntőlem e beszédeket és megcselekszi azokat, hasonlítom azt a bölcs emberhez, aki kősziklára építette az ő házát.“

A példázat mondanivalója tehát ez: az a bölcs ember, az az igazi jézus-tanítvány, aki az evangélium tanításait meghallgatja és azok szerint cselekszik. A példázat a legközvetlenebb, legegyszerűbb módon az egészséges emberi értelemhez, a józan észhez szól: ti tudjátok, hogy üdvösségetek forog kockán; milyen oktalanként vagytok, ha nem cselekszitek azt, amit nektek mondok!

Jól tudjuk, hogy az Istenországa eszményi világtól, a jézus-tanítványi magaslattól kivétel nélkül mindannyian kisebb vagy nagyobb mértékben igen távol állunk, mert gondolkozásunkban, mindennapi életünk cselekedeteiben újra meg újra, igen gyakran tragikus, eléggé el nem ítéhető módon a teremtés koronája elnevezésre, a jézus-tanítványi méltóságra méltatlanná válunk.

Eppen ezért hangzik vasárnapról-vasárnapra és minden adandó alkalommal közel 2000 esztendő óta minden Isten dicsőítésére épített keresztény templomban és több mint 400 éve minden unitárius szent hajlékban a hivatásunkra emlékeztető evangéliumi életprogram.

A jézusi életeszmény ma is parancsoló erejű. Mindaz a valláserkölcsei követelmény, ami Jézus ajkairól a legelső tanítványok felé hangzott, hangzik ma is minden hívő, imádkozó és mindennapi kötelességeit maradéktalanul teljesítő unitárius keresztény ember és felavatásra készülő ifjú lelkészek felé. Mert tiszta lelkiismerettel csupán az az ember vallhatja magát jézus-tanítványnak, aki az Isten és a felebarát iránti legszentebb kötelességeit, a másokért való, nemzeti és felekezeti korlátokon felülemelkedő, feltétel nélküli szeretetszolgálat evangéliumi parancsát Jézus tanításai és példaadása szellemében nem csupán hirdeti, hanem mindennapi cselekedetei által valóban gyakorolja is. Ezt kéri, ezt igényli a hívő unitárius embertől, de elsősorban egyházunk elhívott szolgájától, a lelkésztől a jézusi evangélium.

Ez a lelkész, ez a szószóló, ez az egyház nehéz, de áldott hivatása.

Ma, Zsinati Főtanácsunk ünnepi áhítatában, megindult lélekkel, hálás érzésekkel és gondolatokkal megemlékezünk azokról a világi és egyházi előjárókról és egyszerű gyülekezeti tagokról, akik egyházunk több mint négy évszázados történelme folyamán a tiszta jézusi örömmérettel szószólói és hordozói voltak. És jól esik gondolatban magunk elé idéznünk azoknak a lelkész nemzedékeknek hosszú sorát, akik az evangéliumi életprogramot átvették gyülekezeteikben, életük végéig szent áhítattal, és jézus-tanítványi lelkülettel hirdették és gyakorolták, részt vállalva abban az áldott folyamatban, amely viszontagságos időkben, keserves életküzdelemben vagy békés viszonyok közt egyházunk jövőjéért folyt.

Újra meg újra tudatosulnia kell bennünk annak a meggyőződésnek, hogy nekünk magasztos hivatásunk van, amely elől nem menekülhetünk. Ez a hivatás arra kötelez, hogy elődeink áldott örökségét féltve őrizzük és öntudatos lélekkel tovább ápoljuk. Ez a múlt-ra való áhítatos emlékezés és ugyanakkor az áldottabb, békésebb, boldogabb jövőbe vetett feltétlen hit és bizalom tegyen minket továbbra

is lélekben erősekké, dolgozni, küzdeni és imádkozni tudó és akaró egyházalaptónk Dávid Ferenc lánglelkét önmagunkban hordozó igazi jézusánitványokká.

Kedves ifjú leikézsztestvéreim! Legyetek továbbra is gyülekezetetek prófétai lelkületű pásztorai. Legyen minden ténykedésetek lelki magvetés a gondviselő Isten dicsőségére, országunk, népünk és gyülekezeteink minden tagjának szüntelen lelki épülésére. De tudnotok kell, hogy a kettős jézusi parancs és az ahhoz kapcsolódó többi valláserkölcsi követelmények értelmében Isten szeretetének a felebarát szeretetét is feltétlenül magában kell foglalnia. A kettő egymástól el nem választható. A hívó unitárius embert az jellemezte a múltban, és az jellemzi ma is, hogy kiindulópontja, feltétlen alapja az Istenben való őszinte, remegő, tiszta, alázatos hit és bizalom. De ezen a megingathatatlan alapon állva, életének célja, értelme, tartalma, központi törekvése, a jézusánitványi szellemben való szüntelen szeretetszolgálat.

Legyen ez a mai ünnepi óra mindannyiunk számára a lelki újjászületés áldott alkalmá. Legyen egyházunk továbbra is eszmények hordozója, öntudatos megvalósítója. Legyen ez az ünnepi ruhába öltözött ősi szent hajlék ezután is hegyen épített város, áldott világitótorony, amely a hívó, imádkozó ember felé szüntelenül szórja fényét, simogató melegét, vigasztalását, szeretetét és áldását. Legyenek áldottak mindazok akik ebben a templomban a mai ünnep áhítatában buzgó lélekkel imádkoztak.

Gondviselő Istenünknek legyen hálaadás, dicséret és dicsőítés, mindörökké. Amen.

Dr. SZABÓ ÁRPÁD

SZOLGÁLÓ ÉLET: HŰSÉG ÉS FELELŐSSÉG

Mt 25, 14—15

Ahogy közeledünk az év végehez, úgy fokozódik bennünk a múltó idó okozta feszültség s tudatunk mélyéről egyszerre felszínre törnek létünk alapkérdései: honnan, miért, merre? A kérdések ma kettős síkon hatnak: egyéni és közösségi életünk vonatkozásában. A válaszkérésnek az ad idószérúséget, hogy advent idószakában vagyunk, amikor a várakozás és reménység nyitottabbá és egyben fogékonyabbá tesz mindazok iránt, ami jövónket hordozza és beteljesülést ígér. Mint hit- és lelkiközösség, unitárius egyházunk zsinati fótanácsát tartja, amikor odaáll a történelem és Isten színe előtt a megmértetés mérlegére, hogy számot adjon hitéről és szeretetéről, hűségéről és szolgálatáról. A számotadás azonban, ha az elvégzett munkára tekint is, mégis a jövó felé fordul, mert a múltnak mint örökségnek s a jelennek mint feladatnak a jövó reménysége és a várakozás hite ad értelmet és célt.

Ezért választottam beszédem alapgondolatául a mindannyiunk által jól ismert talentumok példázatát. Az evangélista helyezte ezt a példázatot a végső időről szóló beszéd összefüggésébe, amely az ember elé a várakozást, mint készenlét következményét állítja, mert érezte, hogy a jövó felé fordulás nem lehet tétlen idótöltés, a reménység nem bénithatja meg az ember szelleml-lelki erőit. Mindennek csak úgy van értelme, ha a várakozás cselekvő tartalmat nyer a reánk bízottak okos és hűséges felhasználásában és az értük vállalt felelősségben.

A példázat az embert lelki-szelleml viszonyulásaiban a szolgák alakjaiban jelenti meg, akiknek gazdájuk távollétében saját megítélésük és józan belátásuk